area remaining from 2021 (40 m^2), and, in coordination with a survey, the church's N and E corners (2 trenches no deeper than 1.1 m and totalling 45 m^2) (Figs. 1, 2). The investigation determined the cultural layer to be 3–3.7 m thick (5 m inside the well) with sterile soil reached on average at Habs 0.95 m. The stratigraphy of the layers had been unavoidably destroyed in many places due to the replacement of buildings, the construction of the church tower, and the post-war laying of utility lines. The layers in the excavation expansion area are connected with the remains of 16th–19th-century urban development between the city's fires. The masonry or half-timbered buildings existed between 1678–1854 while the church was still standing. For this reason, no burials were made in the SW part beyond the tower's W wall and the excavation found none there (Figs. 4, 5). Below these structures lay wooden and half-timbered structures from between the 1540–1678 fires; after linking the 2021–2022 investigation data, buildings were identified in at least 5 locations (Figs. 3, 6, 7): 2 half-timbered with masonry foundations and timber grillage (one of which was used in constructing the tower's foundation), the rest wood framed (Fig. 3). The significant finds included a 3 m deep, 1.5x1.5 m wooden well with a 7-plank lining and 4 uprights at the top and containing a small wooden pail and a small birch bark pail. The well was disassembled and, together with the finds discovered within it, turned over to the MLIM for conservation and restoration (Figs. 8, 9).

The earliest urban development dated to prior to the 1540 fire was fairly severely disturbed by the replacement of buildings. One of them, wood frame building 4, based an investigation of the wood, was dated to c. 1538 (Fig. 10). In excavating the well to Habs 0.60 m, part of another building dated to 1528 was uncovered. The remains of wooden floors and piers, which were impossible to connect with a building due to the limited material, were found at various locations. These finds were dated to the early 16th century (Fig. 11).

The investigation yielded 275 16th–19th-century finds (household and structural ceramics, isolated coins, clothing elements, and animal bones), including a 17th-century epitaph panel for the governor-commandant of the Klaipeda fortress (Fig. 12). A total of 2390 finds were recorded overall including 1339 bone, tooth, horn, and antler fragments weighing 38.7 kg. The investigated zooarchaeological material had survived fairly well, the fragments being of various sizes, but had a tendency to crumble, with the remains of land mammals, mostly domestic, predominating (94.3 %), but also including 71 (5.3%) avian and 5 (0.4 %) fish bone fragments.

Dalia Ostrauskienė,
Evelina Mačiokaitė

Kauno dominikonų vienuolyno ansamblis

2022 m. sklype Vilniaus g. 31 (Kaunas) esančio dominikonų vienuolyno ansamblio (UK 1158) teritorijoje atlikti detalieji tyrimai, suprojektuotos naujos lietaus nuotekų trasos vietoje. Detaliųjų tyrimų metu ištirta viena 18,5x1–2 m dydžio perkasa, iš viso 36 m^2 plotas (1 pav.).

Vilniaus g. 31 įsikūręs dominikonų vienuolyno ansamblis ir Švč. Sakramento (buvusi Dievo kūno) bažnyčia (UK 22358) yra dabartinio Kauno senamiesčio centrinėje dalyje (vienuolyno įkūrimo metu tai buvo miesto R pakraštys).

1 pav. Sklype Vilniaus g. 31 atliktų archeologinių tyrimų situacijos planas: 1 – ištirta perkasa; 2 – ankstesni tyrinėjimai. E. Mačiokaitės brėž.

Fig. 1. Situation plan of the archaeological investigation at Vilniaus St. 31: 1 – the trench, 2 – earlier investigations.

Dominikonai Kaune pradėjo kurtis XVII a. I pusėje, kai Kauno miesto suolininkas Dominykas Narkevičius 1631 m. birželio 1 d. testamentu pažadėjo dominikonams dovanoti mūrinį namą Didžiojoje Vilniaus gatvėje. Jau 1644 m. prie Vilniaus gatvės stovėjo nebaigta statyti vienanavė bebokštė dominikonų bažnyčia, tituluota Šv. Kazimiero vardu. Galutinai bažnyčia baigta statyti po XVII a. vidurio Rusijos okupacijos, o amžiaus pabaigoje pastatytas ir mūrinis vienuolynas (Varsackytė R. *Kauno miesto ir bažnyčios kultūrų sąveika XVI a. pabaigoje–XVIII a. pabaigoje*. Daktaro disertacija. Kaunas, 2006, p. 66, 73). 1700 m. birželio 30 d. Vilniaus vyskupas Konstantinas Kazimieras Bžostovskis pašventino bažnyčią, suteikdamas Dievo Kūno, šv. Kazimiero, šv. Dominyko ir Švč. Mergelės Marijos Ėmimo į dangų titulą. Tai buvo pirmasis barokinis bažnyčios ir vienuolyno statinių kompleksas Kaune, labai puošnus ir tuo metu modernus, išsiskyręs iš visos, labiau gotikinės, senojo miesto architektūros. XIX–XX a. vienuolynas išgyveno sunkmetį. 1845 m. caro įsakymu bažnyčia ir vienuolynas uždaryti. 1863–1866 m. bažnyčia rekonstruota į stačiatikių cerkvę, o vienuolyno namas 1862 m. remontuotas ir pritaikytas gimnazijos direktoriaus ir mokytojų butams. 1919 m. bažnyčia grąžinta katalikams, 1920–1921 m. iš dalies rekonstruota. 1965 m. bažnyčia pritaikyta kino teatrui, veikusiam iki 1990 m.

Vilniaus g. 31 sklype archeologiniai tyrinėjimai iki šiol nebuvo atlikti, bet nemažai tyrinėta jo aplinkoje. 2021 m. P. Vutkin, vykdant Vilniaus gatvės rekonstrukciją, visoje gatvės atkarpoje atliko archeologinius tyrimus, kurių metu arčiausiai dominikonų vienuolyno teritorijos po XX–XXI a. niveliaciniais sluoksniais atidengtas juosvas XVI a. archeologinis sluoksnis (*ATL 2021 metais*, 2022, p. 308–312). 2016 m. L. Girlevičius Birštono ir Gimnazijos gatvėse keičiamų dangų vietose atliko žvalgymus. Jų metu fiksuotas XIX–XX a. pradžios kultūrinis sluoksnis su XVII–XX a. radiniais

(*ATL 2016 metais*, 2017, p. 527). 2019 m. Kauno Maironio gimnazijos aplinkoje tyrimus vykdė R. Šmigelskas. Čia fiksuotas apie 2,8 m storio kultūrinis sluoksnis, kurio atskiri horizontai datuoti nuo XVI a. II pusės–XVII a. vidurio iki XX a. (*LIIR,* f. 1, b. 9643).

2022 m. atliktų tyrimų metu perkasoje po paviršinėmis dangomis fiksuoti 0,15–1,65 m storio XX a. suformuoti grunto sluoksniai su įvairiomis statybinėmis atliekomis ir pavieniais žmonių kaulais. Vidutiniškai nuo 0,45–1,5 m gylio tirtas iki 1,75 m storio XVII–XVIII a. archeologinis sluoksnis, suformuotas bažnyčios statybų metu ir laidojant mirusiuosius. Be to, sluoksnyje aptikta gausiai neanatomine tvarka išsidėsčiusių žmonių kaulų iš suardytų kapų ir įvairių XVI–XVIII a. radinių: buitinės ir statybinės keramikos, monetų, žiedų, religinės atributikos ir kita.

Detaliųjų tyrimų metu iš viso aptikti 42 XVII–XVIII a. palaidojimai. Mirusieji laidoti keturiais aukštais, tankiausias užlaidojimas aptiktas centrinėje ir Š perkasos dalyse (2 pav.).

2 pav. Atidengti XVII–XVIII a. kapai 6–9. P. Vutkin nuotr.

Fig. 2. Exposed 17th–18th-century Burials 6–9.

3 pav. Kape 26 atidengti žalvariniai karsto papuošimai. P. Vutkin nuotr.

Fig. 3. The bronze coffin ornaments unearthed in Burial 6.

32 kapai buvo iškelti, likę užfiksuoti ir palikti *in situ* (didžioji jų dalis pateko už perkasos ribų, o numatyti lietaus nuotekų įrengimo darbai grėsmės palaikams nekėlė). Atlikus palaikų antropologinius tyrimus nustatyta, kad didžiąją dalį mirusiųjų sudarė vyrai. Šių 14 individų amžius – 20–50 m. ir vyresni. Kur kas mažiau aptikta moterų – jų fiksuota 6 kapai, o mirusiųjų amžius svyravo tarp 20–49 m. Be to, nemažą dalį palaidojimų (net 11) sudarė nesuaugę iki 15 m. amžiaus individai. Mirusieji laidoti aukštielninki (vienas individas palaidotas ant dešiniojo šono) mediniuose karstuose ir be jų,

orientuoti galvomis į V, PV ir Š kryptis. Kapuose įkapių nedaug, vyrauja XVII a. monetos (ATR Jono Kazimiero šilingai), žiedai.

Dviejų vaikų kapuose aptikta ir išskirtinių radinių – iš plonų žalvarinių vielučių pagamintų gėles primenančių dekoro detalių. Kape 26, kuriame palaidotas iki 1 m. individas, šios detalės fiksuotos palei išlikusį nežymų karsto kontūrą, prie kurio buvo pritvirtintos smeigtukais (3 pav.). Kape 31, kuriame palaidotas iki 6 m. individas, šios žalvarinės detalės aptiktos prie pat mirusiojo kūno – krūtinės, raktikaulio ir galvos srityse (4 pav.). Manytina, kad šiomis žalvarinėmis detalėmis galėjo būti puoštos drobės. Tokiu atveju kape 26 drobė su papuošimais turėjo būti pritvirtinta karsto išorinėje dalyje, o kape 31 – individas į tokią drobę turėjo būti suvyniotas ir tuomet paguldytas į karstą.

Be to, visame perkasos plote surinkta ir nemažai pavienių žmonių kaulų iš suardytų kapų. Atlikus šios antropologinės medžiagos analizę nustatyta, kad aptikti kaulai priklausė mažiausiai 54 individams. Lytis ir amžius nustatytas 33 individams. Kaip ir ištirtų kapų atveju, pagrindinę mirusiųjų dalį sudarė vyrai – jų identifikuota 15 individų, net 11 jų priklausė 30–39 m. amžiaus grupei. Antrą vietą pagal gausą sudarė vaikai iki 5 m. – jų identifikuota 13 individų. Mažiausią grupę sudarė moterys – jų identifikuota mažiausiai 5 individai, priklausę 20–49 m. amžiaus grupei.

Tyrimų metu surasti ir inventorinti 210 XVI–XVIII a. radinių perduoti KMM.

4 pav. Kape 31 aptiktos papuošimo detalės. E. Mačiokaitės nuotr.

Fig. 4. Ornament elements uncovered in Burial 31.

The Kaunas Dominican monastery ensemble

The 2022 excavation (one 18.5x1–2 m trench (36 m^2)) at Vilniaus St. 31, Kaunas (Fig. 1) revealed, under 0.15–1.65 m thick 20th-century layers of soil, at a depth of roughly 0.45–1.5 m, a 17th–18th-century archaeological layer up to 1.75 m thick that formed during the construction of the church and the burial of the dead. This horizon contained a total of 42 17th–18th-century burials (Fig. 2) with contemporaneous grave goods (coins, rings) (Fig. 3). In addition, the investigation yielded a copious number of isolated human bones from destroyed burials and various 16th–18th-century finds: household and structural ceramics, coins, rings, religious paraphernalia, etc. (Fig. 4).

Tauras Poška

Lyduokių Šv. arkangelo Mykolo bažnyčia

2022 m. atlikti detalieji tyrimai Lyduokių Šv. arkangelo Mykolo bažnyčios (UK 17239) rūsyje (Ukmergės r., Lyduokių sen., Klevų g. 2A). 2022 m. pradėta vykdyti šios bažnyčios rūsio rekonstrukciją, kurios metu planuota rūsyje, esančiame bažnyčios R dalyje, įrengti grindis. Valant rūsio patalpą, aptikta žmonių kaulų iš suardytų palaidojimų, sutrūnijusių karstų liekanų. Mūrinė bažnyčia Lyduokiuose pastatyta 1623 m. dvarininko Henriko Padlev-